

การศึกษายาทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู

วิทยานิพนธ์
ของ
ประทีป ศรีนาค

0048 - 43660

ศูนย์วิทยบริการ	
เลขทะเบียน	1393
เล่มที่	ฉบับที่
วัน เดือน ปี	29 ส.ค. 2546
เลขเรียก	371.201
	ป 277 ก
	2546

เสนอต่อสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2546

ISBN 974 - 429 - 086 - 2

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญในกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตาม
การรับรู้ของผู้บริหารและครู
โดย นายประทีป ศรีนาค
สาขา การบริหารการศึกษา
คณะกรรมการควบคุม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชา ทรวงแสง ประธานกรรมการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา รุ่งราตรี กรรมการ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชา ทรวงแสง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา รุ่งราตรี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร แผลงมู่)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.ปฐมพงศ์ สุภเลิศ)

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชา ทรวงแสง)

มิถุนายน พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา รุ่งราตรี กรรมการที่ปรึกษาร่วม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ นายสมบุญ มากบุญ นางนฤมล กองทอง ดร.ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ นายชูชาติ ลาวัลย์ นางอมรรัตน์นัน นิสะโสกะ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาตรวจสอบ และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จึงขอขอบพระคุณ มา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้สั่งสอน แนะนำและให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยครั้งนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ภรรยาและบุตร ที่ให้การสนับสนุนและ เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาจนสำเร็จ

นายประทีป ศรีนาก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	10
สมมติฐานการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร.....	13
ความหมายของคำว่าบทบาท.....	13
ความหมายของผู้บริหาร โรงเรียน.....	15
ทฤษฎีบทบาทของผู้บริหาร.....	16
บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน.....	20
ทฤษฎีบทบาทของครู.....	29
สภาพภาพและประสบการณ์ของผู้บริหารและครู.....	30
พฤติกรรมของบุคคลที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน.....	33
ความหมายของการรับรู้.....	33
ความสำคัญของการรับรู้.....	34
การศึกษาโรงเรียนเอกชนการกุศล.....	35
สาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	37
แนวทางการปฏิรูปการศึกษา.....	42
แนวการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
สรุปแนวคิดหลักการและทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่	
การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	71

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู.....	82
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารที่มี วุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน.....	101
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่มีวุฒิ การศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน.....	104
ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหาร และครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา...	110
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	131
สมมติฐานการวิจัย.....	131

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	132
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	133
สรุปผลการวิจัย.....	134
อภิปรายผลการวิจัย.....	145
ข้อเสนอแนะ.....	152
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	153
บรรณานุกรม.....	154
ภาคผนวก.....	165
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องในการวิจัย.....	167
หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	168
รายชื่อโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย.....	169
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	172
หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม.....	174
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	175
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	188
บทกัณฑ์.....	189

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนบุคลากรที่ใช้เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	6
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู.....	82
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการวางแผน และการจัดองค์การ.....	83
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการติดตามข้อมูล.....	85
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการเป็นผู้บริหาร.....	87
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการเป็นผู้นำ.....	89
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการให้ข่าวสารข้อมูล.....	91
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการแก้ปัญหา.....	93
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการขจัดความขัดแย้งหรือต่อรอง.....	95

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการนิเทศ.....	97
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ด้านบทบาทการควบคุม.....	99
13 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน.....	101
14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการให้ข้อมูล ข่าวสารของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน.....	102
15 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการ จัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน..	103
16 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน.....	104
17 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการ จัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน.....	105
18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่มี ประสบการณ์แตกต่างกัน.....	107
19 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่ม โรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา รายด้าน.....	111
20 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศล ของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการวางแผนและการจัดองค์การ.....	112

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการติดตามข้อมูล.....	125
22 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการเป็นผู้บริหาร.....	117
23 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการเป็นผู้นำ.....	119
24 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการให้ข่าวสารข้อมูล.....	121
25 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการแก้ปัญหา.....	123
26 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่ม โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการจัด ความขัดแย้งหรือต่อรอง.....	125
27 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการนิเทศ.....	127
28 การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัด การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ด้านบทบาทการควบคุม.....	129

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในการวิจัย.....	10
2 แผนภูมิแสดงสาระทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมุ่งสู่การจัด การศึกษาที่ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด”.....	37
3 แผนภูมิแสดงสาระของหมวด 4 ตั้งแต่มาตรา 22 ถึง มาตรา 30.....	38
4 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	73